

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Розвиток емоційної сфери.
2. Засоби розвитку емоційної сфери.
3. Гра в різних її формах, як дієвий засіб формування особистісних якостей.
4. Режисерські ігри.
5. Ігри-драматизації.
6. Інструментальне збагачення емоційної сфери дошкільника.

У останні роки в системі дошкільної освіти простежується пріоритетна увага до інтелектуального розвитку дитини, тим часом як розвитку емоційної сфери часто надається меншого значення. Проте, як справедливо зазначали Л.С. Виготський і О.В.Запорожець, тільки узгоджене функціонування цих двох систем - емоційної сфери та інтелекту у тісній єдності може забезпечити успішність будь-яких форм діяльності. Розумовий розвиток тісно пов'язаний з емоційною сферою дитини, світом її почуттів та переживань. У розмаїтті засобів впливу на розвиток емоційної сфери дитини дошкільного віку важливе місце посідає театралізована діяльність. Театр поєднує в собі художнє слово, драматичну дію, поезику, музику, літературу та живопис. Він допомагає дитині глибше пізнати свій внутрішній світ, спонукає до самовдосконалення, викликаючи естетичні почуття та емоції в ході театралізованого дійства. Проте педагогами дошкільних навчальних закладів приділяється недостатня увага питанню театралізованої діяльності як ефективного засобу розвитку емоційної сфери.

Проблема використання театралізованої діяльності як повноцінної та ефективної складової виховного процесу хвилювала і хвилює педагогів та психологів минулого та сучасності. Зокрема Л. Артемова, Р. Жуковська, О. Кононко, О. Козлюк, І. Луценко, Л. Макаренко, Д. Менждерицька, Г. Михайлова, Г. Марчук, Т. Поніманська, С. Русова, М. Шуть досліджували проблему педагогічної цінності театралізованої діяльності, різні аспекти значення театру у вихованні дитини.

Сучасною педагогічною наукою пропонуються різні *засоби розвитку емоційної сфери*: музичні заняття, слухання казок і художніх розповідей, знайомство з природою, малювання. Проте театралізована

діяльність як ефективний засіб розвитку емоційних почуттів дитини недооцінюється. Необхідно змінити відношення вихователів дошкільних навчальних закладів до потенціалу театралізованої діяльності, так як театр є особливим засобом безпосереднього емоційного впливу на особистість дитини. Творчий розвиток дитини є одним з пріоритетних завдань реформування системи освіти. Творчо спрямованій особистості притамані активність у мисленні, ініціативність, образна уява, здатність помічати, переживати, творити нове. Оскільки провідною діяльністю в дошкільному віці є ігрова діяльність, тому саме *гра в різних її формах має стати для педагогів дієвим засобом формування особистісних якостей та творчих здібностей дітей дошкільного віку*. Відтак різнобічний вплив театралізованих ігор на дитячу особистість дає змогу використовувати їх як ненав'язливий педагогічний засіб. Розвивальна можливість таких ігор полягає в формуванні емоційної сфери дошкільників, дитина немовби переживає внутрішнє оновлення, відчуває сценічну дію як своє власне життя, має можливість безпосередньо проявляти емоції та задовольняти різнобічні інтереси. Залежно від провідних засобів емоційної виразності театралізовані ігри, за Л.Артемовою, розподілені на дві групи: *режисерські ігри та ігри-драматизації*. Під час театралізованої діяльності діти в ігровій формі вчаться визначати причини емоцій, відтворювати та проявляти емоції, регулювати свою поведінку, розуміти себе й інших. Саме тому, дбаючи про розвиток та корекцію емоційної сфери дитини, педагогу необхідно спрямувати діяльність на :

- Формування компетентності дитини щодо внутрішнього світу почуттів, збагачення внутрішнього світу дитини позитивними емоціями, корегувати прояви негативних емоцій;
- Орієнтування дитини у різних емоційних станах, їх назвах та специфіці проявів основних емоцій;
- Визначення дитиною власного емоційного стану, а також стану інших людей за зовнішніми проявами емоцій (виразом обличчя, мімікою, жестами, позою);
- Вміння співвідносити характер емоційної поведінки з її наслідками;
- Створення позитивного психологічного клімату, забезпечення емоційного благополуччя дошкільника.

Безперечно розвиваючи емоційну сферу дитини усвідомлюємо високу ефективність театралізованої діяльності як засобу невичерпних педагогічних можливостей. Для удосконалення системи роботи засобами театралізованої діяльності, розробити *інструментальне збагачення емоційної сфери дошкільника*.

1. Розвиток «словника емоцій» у дошкільників шляхом вербального позначення емоцій і почуттів, інтенсивності їх прояву. Даний напрямок роботи можна реалізовувати шляхом театралізованих вправ складаючи ряди образних характеристик емоційних станів за схожістю та відмінністю; застосовуючи схематичні зображення емоцій (пиктограми) та ілюстрації персонажів для відтворення та вербального позначення емоцій.

2. Розвиток здатності розпізнавати емоції, які переживають дорослі та ровесники, розуміти емоційні стани за експресивними ознаками (зчитування емоцій з фото еталона та схематичних пиктограм).

Окреслене завдання по інструментальному збагаченню емоційної сфери дітей реалізовується під час розвивальних міні-занять або як частина заняття з мистецького виду діяльності(музичне, образотворче тощо).

3. Розвиток здатності довільно виражати задані емоційні стани, дотримуючись певних критеріїв (адекватності, експресивності, пластичності відтворення з активізацією мімічних, пантомімічних та інтонаційних засобів).

Дане завдання реалізовується під час організованих розвивальних занять з елементами театралізованої діяльності, спеціальних заняттях, іграх-заняттях, на яких використовуються імітаційні та рольові ігри, етюди, психогімнастика, прийоми саморегуляції, метод спрямованої уяви тощо.

4. Розвиток здатності до регуляції емоцій, що переживаються, зниження інтенсивності емоційного переживання, стримування та трансформація соціально-регламентованих емоційних проявів (загальна (всі м'язові групи) і парціальна (окремі м'язові групи) релаксація, психом'язове розслаблення).

Це завдання здійснюється під час розвивальних, інтегрованих занять, що проводяться і спільно психологом та вихователем, і під час корекційно-розвивальної роботи (проводить психолог за потребою), і під час різних режимних моментів протягом дня (вихователь) [3, с. 32]. Отже, театралізована діяльність є невід'ємною складовою творчих

проявів та безпосереднього розвитку емоційної сфери дитини дошкільного віку, а театр може стати ефективним та потужним емоційно забарвленим засобом виховання і гармонійного розвитку дитини за умови систематичної, творчої та цілеспрямованої роботи театралізованою діяльністю в комплексі з іншими засобами педагогічного впливу.

Контрольні запитання

1. Розкрийте особливості розвитку емоційної сфери дітей старшого дошкільного віку.
2. Якою є роль інструментального збагачення емоційної сфери дітей в дошкільному закладі.
3. Дайте визначення поняття «емоційна сфера».